Հաստատված է
Տեխնիկական առարկաների
Ամբիոնի 30.08.2019թ. նիստում (արձ. Թիվ 1)
Ամբիոնի պետ _____ Մ.Ոսկանյան
30.08.2019թ.

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		*Հատուկ տեխնիկա և տեղեկատվական անվտանգություն 2*
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		*Իրավագիտության*
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		*Իրավագիտություն*
ԱՄԲԻՈՆ		*ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի քոլեջի տեխնիկական առարկաների* **E-mail: qolegtex@mail.ru**
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		*Մ.Ոսկանյան* **E-mail: mvoskanyanpolice@gmail.com,** *հեռ. 091 43 16 41*
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		*4-րդ կուրս 7-րդ կիսամյակ*
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ		*Իրավագիտության բակալավր*

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		**2 (երկու)**
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ		*«Հատուկ տեխնիկա և տեղետվական անվտանգություն 1» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 60 ժամ, որից 16 ժամ դասախոսություն, 8 ժամ սեմինար պարապմունք, 8 ժամ գործնական պարապմունք, 28 ժամ ինքնուրույն աշխատանք:* *Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ լսարանային ժամ տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում ստուգարք հանձնելով:*
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ		*Դասընթացը կառուցվում է «Մասնագիտական ներածության և գաղտնիության ռեժիմ» դասընթացների իմացության վրա:*
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		*«Հատուկ տեխնիկա և տեղետվական անվտանգություն 2» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են հատուկ տեխնիկա հասկացությունը, դասակարգումը, տեղետվական անվտանգության խնդիրները, տեխնիկական միջոցների կիրառման մառտավարությունը օպերատիվ ծառայողական գործունեության կոնկրետ խնդիրները*

		լուծելու համար:
ՆՊԱՏԱԿ **ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ**		*Դասընթացի նպատակն է սովորողին տալ տեսական գիտելիքներ և գործնական հմտություններ ոստիկանության տարբեր ծառայությունների կողմից օգտագործվող տեխնիկական միջոցների մասին և տեղեկատվական անվտանգության հիմնախնդիրների վերաբերյալ:* *Գիտենան առանձին տեխնիկական միջոցների և դրանց կոմպլեքսների հնարավորությունները, կառուցվածքը և կիրառման տակտիկական հիմունքները, տիրապետեն անհրաժեշտ հմտությունների և կարողանան ինքնուրույն օգտագործել հատուկ տեխնիկայի միջոցները պրակտիկայում հաշվի առնելով օպերատիվ ծառայողական գործունեության կոնկրետ խնդիրները:* *Դասընթացի խնդիրներն են՝* • *ներկայացնել հատուկ տեխնիկա հասկացությունը և խնդիրները,* • *տեղետվական անվտանգություն հասկացությունը և խնդիրները,* • *տեխնիկական միջոցների դասակարգումը դրանց կիրառման իրավական հիմքերը,* • *տեխնիկական միջոցների կիրառման մարտավարությունը և առանձնահատկությունները,*
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ ***Կարողանա՝***		1. *սահմանել հատուկ տեխնիկա հասկացությունը և խնդիրները,* 2. *ներկայացնել հատուկ տեխնիկական միջոցների կիրառման տեսական, իրավական և կազմակերպչական հիմքերը* 3. *ներկայացնել տեղեկատվության անվտանգության ապահովման ուղղված հիմնախնդիրները,* 4. *ինքնուրույն օգտագործել հատուկ տեխնիկայի միջոցները պրակտիկայում, հաշվի առնելով օպերատիվ ծառայողական գործունեության կոնկրետ խնդիրները*

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		*«Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2001թ* *«Ոստիկանության ծառայության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2002թ* *«Օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2007թ* *«Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2005թ* *«Պետական և ծառայողական գաղտնիքի մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 1996թ* *«Անհատական տվյալների մասին» ՀՀ օրենք. Ե, 2002թ* *«ՀՀ ոստիկանության զորքերի մասին» օրենք. Ե, 1998թ* *Ս.Բադալով «Հատուկ տեխնիկա և տեղետվական անվտանգություն» դասագիրք. Ե. 2013թ* Специальная техника органов внутренних дел; Учебник под общ. Ред.

		Ю.А.Агафонова Краснодар; КрУ МВД России 2011г
Լրացուցիչ		Министерство внутренних дел Российской Федерации. Московский университет. Кафедра специальной техники. Фондовые лекции по специальной технике. Автор Булдыгеров А.В.,Москва 2008г Специальная техника и информационная безопасность. Учебник под редакцией В.И.Кирина. Академия управления МВД России. Москва 2000г

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ		Ստուգարք (ստուգված, չստուգված)

Գնահատա-կանը	Միավորը՝		
	100	20	10
	միավորանոց համակարգով		
Գերազանց	95-100 87-94 81-86	20 19 18	10 9 9
Լավ	75-80 71-74 67-70 61-66	17 16 15 14	8 8 7 7
Բավարար	58-60 55-57 51-54 46-50 43-45 40-42	13 12 11 10 9 8	6 6 5 5 4 4
Անբավարար	<40	<8	<3

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ		*Կիսամյակի ընթացքում սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են 20 բալանոց համակարգով* *Դասընթացի ավարտին սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Ստուգված» կամ «Չստուգված»:* *Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝* *ա) «Գերազանց», եթե ունկնդիրը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով.* *բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների.* *գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական*

		առաջադրանքները. *դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:*
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		*Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի սովորողին:*
Ներկայություն **Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ** **Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ**		
		Սովորողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՀՈՒՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

Թեմա 7 **Գաղտնի դիտարկման տեխնիկական սարքավորումներ և համակարգեր** **(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Գաղտնի դիտարկման և փաստաթղթավորման տեխնիկական սարքավորումներ, համակարգեր և դրանց կիրառման մարտավարությունը: *2. Դիտման սարքի հասկացությունը, դրանց օգնությամբ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումներում լուծվող խնդիրները:* *3. Դիտարկում իրականացնելու նպատակը և իրավական հիմքերը:* *4. Դիտարկման սարքավորումների դասակարգումը:* *5. Քողարկված դիտարկման մարտավարությունը:* *6. Գաղտնի նկարահանման էությունը թաքստոցից:* *7. Թաքստոցից դուրս անլուր նկարահանումը:*	*Հարցեր 1-7 - դասախոսություն* *Հարցեր 1-7 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը տվյալ հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու համար և պատրաստվում են գործնական պարապմունքին:* *Հարցեր 5-7 - գործնական պարապմունք տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ:*

Թեմա 8 **Հատուկ քիմիական նյութերը և դրանց կիրառությունը ոստիկանությունում** **(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Ոստիկանությունում օգտագործվող հատուկ քիմիական նյութերի(ՀՔՆ) սահմանումը և դասակարգումը: *2. Հատուկ քիմիական նյութերի կիրառման իրավական հիմքերը:* *3. Ոստիկանության գործունեությունում օգտագործվող հատուկ քիմիական նյութերի ձևերը և հատկությունները:* *4. Քիմիական թակարդների սահմանումը և դասակարգումը:* *5. Գաղտնի մատնադրոշման նպատակը և մարտավարական մեթոդները:*	*Հարցեր 1-5 - դասախոսություն:* *Հարցեր 1-5 - ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին:* *Հարցեր 1-5 - սեմինար պարապմունք, որի ընթացքում սովորողները ներկայացնում են ՀՔՆ-րի կիրառման իրավական հիմքերը, դասակարգումը, հատկությունները:Քիմիական թակարդների դասակարգումը,գաղտնի մատնադրոշման նպատակը և մեթոդները:*

Թեմա 9 **Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռքբերում** **(4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար,2 ժամ գործնական)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման տեխնիկական սարքավորումների, համակարգերի կիրառման իրավական հիմքերը: *2.Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման «Գաղտնի աուդիո ձայնագրում» (ԳԱՁ) օպերատիվ տեխնիկական միջոցառումների անցկացման համար տեխնիկական սարքավորումների դասակարգումը:* *3.Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման «Գաղտնի աուդիո ձայնագրում» (ԳԱՁ) օպերատիվ տեխնիկական միջոցառումների անցկացման համար տեխնիկական սարքավորումների կիրառման նպատակը և մարտավարությունը:* *4. Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման «Հեռախոսային խոսակցությունների վերահսկում» (ՀԽՎ)օպերատիվ տեխնիկական միջոցառումների անցկացման համար տեխնիկական սարքավորումների դասակարգումը:* *5.Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման «Հեռախոսային խոսակցությունների վերահսկում» (ՀԽՎ)օպերատիվ տեխնիկական միջոցառումների անցկացման համար տեխնիկական սարքավորումների կիրառման նպատակը և մարտավարությունը:* *6. ԳԱՁ սարքավորումների մարտավարական առանձեահատկությունեները* *7. Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության գրառման տեխեիկական միջոցներ:* *8. Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման օպերատիվ տեխնիկական միջոցառման անցկացման պլանավորումը:*	*Հարցեր 1-8 - Դասախոսություն:* *Հարցեր 1-5 - ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին:* *Հարցեր 1-5 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք:* *Հարցեր 6-8 - գործնական պարապմունք տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ:*

Թեմա 10 **Որոնողական տեխնիկական միջոցներ** **(2 ժամ դասախոսություն,2 ժամ գործնական)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Ոստիկանությունում որոնողական տեխնիկական միջոցների կիրառման նպատակը: *2. Որոնողական տեխնիկական միջոցների դասակարգումը և տեխնիկական ընդհանուր բնութագրերը:* *3. Ուղղակի և անուղղակի ապաքողարկող հատկանիշները:* *4. Որոնողական տեխնիկական միջոցների կիրառման կազմակերպչական և տակտիկական սկզբունքները:* *5. Որոնողական գործնթացի կազմակերպման ձևերը:*	*Հարցեր 1-5 - դասախոսություն* *Հարցեր 1-5 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են գործնական պարապմունքին:* *Հարցեր 4-5 - գործնական պարապմունք տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ:*

Թեմա 11 **Էլեկտրոնային հակազդեցության պայմաններում ոստիկանության գործունեության կազմակերպումը** **(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Խորհրդապահական (կոնֆիդենցիալ) տեղեկատվության արտահոսքի հասկացությունը և տեղեկատվության միջավայր ներթափանցման տեխնիկական ուղիները: *2. Ոստիկանությունում ծառայական տեղեկությունների պաշտպանության նորմատիվ կանոնակարգումը, կազմակերպչական և տեխնիկական մեթոդները:* *3. Իրավական, կազմակերպչական և տեխնիկական պաշտպանություն:*	*Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն:* *Հարցեր 1-3 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին:* *Հարցեր 1-3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք քննարկման եղանակով:*

Թեմա 12 **Ոստիկանության հաղորդակցության համակարգերի տեխնիկական անվտանգության ապահովումը** **(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Ոստիկանության հաղորդակցության համակարգերի տեխնիկական անվտանգության ապահովման իրավական հիմքերը: *2. Ոստիկանության հաղորդակցության համակարգերի պաշտպանությանն ուղղված կազմակերպչական և տեխնիկական միջոցառումները:* *3. Տեղեկատվության ծածկագրման մեթոդներր և դրանց կիռարումր կապի համակարգերում տեղեկատվությունր պաշտպանելու համար:*	*Հարցեր 1-3 դասախոսություն:* *Հարցեր 1-3 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են սեմինար պարապմունքին:* *Հարցեր 1-3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք քննարկման եղանակով:*

Թեմա 13 **Հակաահաբեկչական տեխնիկական միջոցները և համակարգերը** **(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)**	
Թեմայի հարցեր	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Ահաբեկչության կանխարգելում աշխատակիցների, հաճախորդների և ձեռքի ուղեբեռի ստուգման կայանների կազմակերպում: *2. Անձնակազմի, այցելուների և նրանց ուղեբեռի հսկողության անցակետի սարքավորումը:* *3. Ահաբեկչության միջոցների առաքումը փոստային ուղիներով:* *4. Փոստային առաքումների կասկածելի նշանները:* *5. Փոստային առաքումների տեխնիկական վերահսկման կետի սարքավորում:* *6. Հակաահաբեկչական տեխնիկական միջոցների տեսակները, դրանց դասակարգումը և տեխնիկական ընդհանուր բնութագրերը:*	*Հարցեր 1-6 – դասախոսություն:* *Հարցեր 1-6 – ինքնուրույն աշխատանք, սովորողները ծանոթանում են գրականությանը և պատրաստվում են գործնական պարապմունքին:* *Հարցեր 2,5,6 – գործնական պարապմունք տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ:*

ՀԱՐՑԱՇԱՐ

«Հատուկ տեխնիկա և տեղետվական անվտանգություն 2» դասընթացի ստուգարքի

1. Գաղտնի դիտարկման և փաստաթղթավորման տեխնիկական սարքավորումներ, համակարգեր և դրանց կիրառման մարտավարությունը:
2. Դիտարկում իրականացնելու նպատակը և իրավական հիմքերը:
3. Դիտարկման սարքավորումների դասակարգումը:
4. Քողարկված դիտարկման մարտավարությունը:
5. Ոստիկանությունում օգտագործվող հատուկ քիմիական նյութերի սահմանումը և դասակարգումը:
6. Հատուկ քիմիական նյութերի կիրառման իրավական հիմքերը:
7. Քիմիական թակարդների սահմանումը և դասակարգումը:
8. Գաղտնի մատնադրոշման նպատակը և մարտավարական մեթոդները:
9. Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման տեխնիկական սարքավորումների, համակարգերի կիրառման իրավական հիմքերը:
10. Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման «Գաղտնի աուդիո ձայնագրում» (ԳԱՁ) օպերատիվ տեխնիկական միջոցառումների անցկացման համար տեխնիկական սարքավորումների կիրառման նպատակը և մարտավարությունը:
11.Խոսակցության միջոցով փախանցվող տեղեկատվության ձեռք բերման «Հեռախոսային խոսակցությունների վերահսկում» (ՀԽՎ)օպերատիվ տեխնիկական միջոցառումների անցկացման համար տեխնիկական սարքավորումների կիրառման նպատակը և մարտավարությունը:
12. Ոստիկանությունում որոնողական տեխնիկական միջոցների կիրառման նպատակը:
13. Որոնողական տեխնիկական միջոցների դասակարգումը և տեխնիկական ընդհանուր բնութագրերը:
14. Ուղղակի և անուղղակի ապաքողարկող հատկանիշները:
15. Որոնողական գործնթացի կազմակերպման ձևերը:
16. Խորհրդապահական (կոնֆիդենցիալ) տեղեկատվության արտահոսքի հասկացությունը և տեղեկատվության միջավայր ներթափանցման տեխնիկական ուղիները:
17. Ոստիկանությունում ծառայական տեղեկությունների պաշտպանության նորմատիվ կանոնակարգումը, իրավական, կազմակերպչական և տեխնիկական պաշտպանություն մեթոդները:
18. Ոստիկանության հաղորդակցության համակարգերի տեխնիկական անվտանգության ապահովման իրավական հիմքերը:
19. Ոստիկանության հաղորդակցության համակարգերի պաշտպանությանն ուղղված կազմակերպչական և տեխնիկական միջոցսաումները:
20. Ահաբեկչության կանխարգելում աշխատակիցների, հաճախորդների և ձեռքի ուղեբեռի ստուգման կայանների կազմակերպում:
21. Ահաբեկչության միջոցների առաքումը փոստային ուղիներով:
22. Փոստային առաքումների կասկածելի նշանները:
23. Հակաահաբեկչական տեխնիկական միջոցների տեսակները, դրանց դասակարգումը և տեխնիկական ընդհանուր բնութագրերը: